

Het belang van het etiket

Naleving gebruiksvoorschrift belangrijk voor behoud middelenpakket

Veilig en verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen staat of valt met het opvolgen van gebruiksvoorschrift op het etiket. Sterker nog, opvolging van het etiket is van groot belang voor het behoud van een effectief middelenpakket.

In een korte serie besteedt Nefyto Bulletin aandacht aan het etiket, waarvan hier de eerste aflevering.

“De afgelopen twintig jaar is op Europees en nationaal niveau gewerkt aan perfectionering van het toelatingsbeleid”, zegt Meerten Smit, voorzitter van Nefyto. “De toelating van gewasbeschermingsmiddelen zit nu op het hoogst haalbare niveau. Daar valt nauwelijks meer iets aan te verbeteren, hoogstens hier en daar een detail. Wil je het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verder optimaliseren, dan is het juist en volledig opvolgen van het gebruiksvoorschrift oftewel het etiket van groot belang.”

In het totale traject van een toelating lijkt het etiket een soort sluitstuk. Iets wat helemaal achteraan komt en daardoor ietwat in de scha-

“Het nauwgezet lezen en opvolgen van het etiket is om meerdere redenen belangrijk”, aldus Meerten Smit. “Ten eerste om optimaal profijt te hebben van het middel. En ten tweede om de risico's voor mens, dier en milieu tot een minimum te beperken. Zodat er geen normoverschrijdingen zijn als het gaat om residuen en bijvoorbeeld grond- en oppervlaktewater.”

mingmiddel kun je het verprutsen voor de andere telers. Door de Europese herbeoordeling is ongeveer tweederde van de ruim 900 actieve stoffen komen te vervallen. Met de nieuwe stoffen erbij beschikken we nu over ongeveer 300 actieve stoffen. Daar moet de agrarische sector het mee doen. Kleine teelten hebben voor sommige ziekten of plagen maar één of twee middelen. Alle reden dus om zuinig te zijn op het bestaande middelenpakket, zeker ook met het oog op resistentie management.”

Ingewikkeld

Van gebruikers, handhavers en waterschappen hoort de industrie wel eens dat de etiketten ingewikkeld kunnen zijn. Meerten Smit begrijpt dat. “Sommige etiketten zijn ingewikkeld. Dat komt meestal doordat de tekst uitgebreid en gedetailleerd is, waardoor een gebruiker soms flink moet puzzelen. Deze grote hoeveelheid tekst komt vooral voort uit de enorme diversiteit binnen de land- en tuinbouw. Voor ieder gewas en iedere omstandigheid gelden bepaalde voorschriften. Gewasbescherming is tenslotte precisiewerk.”

Op initiatief van de waterschappen is er een project geweest om eti-

Het zorgvuldig lezen en opvolgen van het etiket is van groot belang voor het behoud van het effectief middelenpakket.

ketten 'robuuster' te maken, waardoor ze eenvoudiger opvolgbaar en handhaafbaar zijn. “Dat bleek een lastige opgave en na een half jaar is het project stopgezet. Dat is jammer en we zullen zeker pogingen doen om een doorstart te maken.”

Een andere factor die etiketten ingewikkeld kan maken, zijn de aanvullende voorschriften die gelden voor gebruik in kleine, gespecialiseerde teelten. “Het etiket kan eenvoudiger worden gemaakt door deze teelten te schrappen. Maar dat is iets wat de markt beslist niet wil. Dat is ook te begrijpen, want het middelenpakket van deze teelten is doorgaans heel smal. Liever een ingewikkeld etiket dan minder mogelijkheden, is wat we van de markt horen”, aldus Meerten Smit.

Scherp zijn

Het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen is voor een teler of loonwerker vaak routinematig werk. “Hij kent de fles en denkt daardoor al gauw ook het etiket te kennen”, zegt Meerten Smit. “Maar er kunnen in de tussentijd dingen veranderd zijn aan het gebruiksvoorschrift. Deze wijzigingen worden overigens gecommuniceerd aan de handel, die een belangrijke voorlichtingsfunctie heeft naar de eindgebruikers. Het pakket middelen dat een gemiddelde teler gebruikt, is te overzien. Neem daarom de moeite om je iedere winter nog eens te verdiepen in de middelen die je gebruikt en het etiket nog eens goed na te lezen.”

Meerten Smit illustreert met een vergelijking: “Telers zijn heel precies op het afstellen van bijvoor-

Consument leest etiket goed

Uit onderzoek is gebleken dat particuliere gebruikers het etiket goed lezen en opvolgen. In opdracht van de Europese Commissie is onderzocht hoe goed consumenten etiketten van chemicaliën lezen en deze opvolgen. De resultaten van dit onderzoek zijn gepubliceerd in Eurobarometer 360 (mei 2011), met de titel *Consumer understanding of labels and the safe use of chemicals*. Van de geënquêteerde consumenten geeft 90 procent aan dat zij het belangrijk vinden om het etiket te lezen en op te volgen. 74 procent (85 procent in Nederland) volgt de instructies volledig op. Slechts 13 procent volgt ze deels op en 2 procent helemaal niet.

beeld oogstmachines, zoals een aardappelrooimachine. Om zo oogstbeschadiging te voorkomen. Zo scherp zou een teler of loonwerker ook moeten zijn op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het etiket is daarvoor het aangewezen middel.” ■

Het meest actuele etiket

Op www.fytostat.nl staan altijd de meest actuele etiketten van gewasbeschermingsmiddelen. Deze website is een initiatief van de gewasbeschermingsindustrie.

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is precisiewerk

duw staat van alles wat eraan voorafgegaan is. “Dat is volkomen onterecht”, stelt Meerten Smit. “Want juist het etiket is het resultaat van tien jaar toelatingsonderzoek en enkele jaren toelatingsprocedure op Europees en nationaal niveau. De toelatingsbeoordeling resulteert in een gebruiksvoorschrift en dit wordt vervolgens weergegeven op het etiket.”

Ook staatssecretaris Henk Bleker onderstreepte, tijdens een recent algemeen overleg in de Tweede Kamer, het belang van het etiket: “Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is precisiewerk en gebruiksvoorschriften doen er zeer toe.”

Werkzaamheid en risico's

Het gebruiksvoorschrift is zo samengesteld dat het middel doet wat het moet doen: het voorkomen of binnen aanvaardbare grenzen houden van schade aan het gewas door ziekten en plagen. Moment van toepassing, frequentie en dosering zijn hierin belangrijke gegevens.

Tegelijk moeten de gezondheidsrisico's voor de toepasser en voor de consument binnen aanvaardbare grenzen blijven. En zo ook de belasting van het milieu. Ook deze aspecten zijn verwerkt in het gebruiksvoorschrift op het etiket.

Just dat laatste is van groot belang voor het behoud van een effectief middelenpakket. “De politiek luidt de klok als er normoverschrijdingen zijn. Deze overschrijdingen zetten het middelenpakket onder druk. Steeds terugkerende normoverschrijdingen door een bepaalde actieve stof kunnen erin resulteren dat de toelating van die stof ter discussie komt te staan. Als eindgebruiker van een gewasbescher-

Meerten Smit: “Het etiket is het resultaat van tien jaar toelatingsonderzoek en enkele jaren toelatingsprocedure op Europees en nationaal niveau.”

Eerste ervaringen zonale procedure

Drie maanden na het van kracht worden van de nieuwe Toelatingsverordening 1107/2009 heeft ECPA de eerste ervaringen met de zonale procedure in een brief gemeld aan de Europese Commissie. In deze brief heeft ECPA haar bezorgdheid geuit over het gebrek aan beoordelingscapaciteit bij de toelatingsautoriteiten in de lidstaten, terwijl work sharing juist zou moeten leiden tot grotere efficiëntie. Ook is sprake van de ontwikkeling van extra zonale richtsnoeren voor de indiening en evaluatie van aanvragen. Het zonale systeem gaat werken als er meer harmonisatie op EU-niveau wordt gecreëerd. ■

Bijenposter

Door het Ctgb is vastgesteld dat er geen reden is om aan te nemen dat gewasbeschermingsmiddelen een belangrijke oorzaak zijn voor de vastgestelde verhoogde wintersterfte van bijen. Als de middelen overeenkomstig de gebruiksvoorschriften worden toegepast, kunnen risico's voor bijen tot een minimum worden beperkt. Niettemin roepen LTO Nederland, Agrodis en Nefyto via een poster op om geïntegreerde gewasbescherming toe te passen, aandacht te geven aan driftvermindering en alle voorschriften over bijen op de etiketten van de gewasbeschermingsmiddelen goed te lezen en toe te passen. De poster is te downloaden via www.nefyto.nl. ■

Tweede GBM Toer

Bij de gewasbeschermingsmiddelenindustrie en -handel werken mensen die toegewijd met hun vak bezig zijn. Maar niet bij iedereen is bekend dat zich in deze branche ook een groep echte wielermanen bevindt. Zo'n 36 deelnemers reden onder fraaie omstandigheden op 16 september 2011 de tweede GBM Toer. ■

De deelnemers aan de tweede GBM Toer.

Nieuwe opzet wettelijk gebruiksvoorschrift

De komende jaren zullen de etiketten van alle gewasbeschermingsmiddelen veranderen. Doel is het wettelijk gebruiksvoorschrift beter naleefbaar en beter handhaafbaar te maken. Het wettelijk gebruiksvoorschrift dat volgt uit de toelatingsbeoordeling wordt daarmee duidelijker en eenduidiger. Het omzetten van de 'oude' gebruiksvoorschriften en gebruiksaanwijzingen naar een 'nieuw' wettelijk gebruiksvoorschrift zal de komende drie jaren door het Ctgb en de toelatinghouders gefaseerd worden uitgevoerd. In het eerste jaar worden de herbiciden behandeld, in het tweede jaar de insecticiden en in het derde jaar de fungiciden. ■

Scotts Professional wordt Everris

In februari 2011 verkocht Scotts zijn professionele divisie aan de ICL Group. Everris is de naam van de nieuw ontstane business voor de professionele markt. Everris ontwikkelt hoogwaardige meststoffen, bladvoeding en producten waarbij de gecontroleerde afgifte van voedingsstoffen wordt gecombineerd met het vrijkomen van gewasbeschermingsmiddelen. Everris heeft het Nefyto-deelnemerschap van Scotts overgenomen. ■

Europees Fonds voor kleine toepassingen

In juni werd een studie afgerond naar een Europees fonds voor kleine toepassingen. De studie werd uitgevoerd ter voorbereiding van het voorstel tot oprichting van een Europees stimuleringsfonds voor kleine toepassingen dat de Europese Commissie uiterlijk op 14 december 2011 dient voor te leggen aan het Europees Parlement en de Raad. De studie vermeldt dat ongeveer 96% van de respondenten voorstander is van het oprichten van een fonds voor coördinerende activiteiten, waarbij de kleine-toepassingen-kwestie ook daadwerkelijk wordt geagendeerd binnen de EU. De gewasbeschermingsindustrie en de primaire producenten hebben daarnaast aangegeven dat de EU ook financiële ondersteuning zou moeten geven aan individuele projecten, waarbij daadwerkelijk kleine-toepassingenproblemen met een Europees belang worden opgelost. ■

Politiek & gewasbescherming

Hoe kijken nationale en Europese politici aan tegen gewasbescherming? Welke onderwerpen houden hen bezig? Wat zijn hun belangrijkste drijfveren als het gaat om gewasbescherming?

Judith Merkies, Europarlementariër PvdA: 'Europees voedsel is van een fantastische kwaliteit en heel veilig'

Wie is Judith Merkies?
"Ik ben in 1966 geboren in Canada. Mijn vader is Nederlands, mijn moeder Hongaars. Ik heb rechten gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Daarna heb ik aan dezelfde universiteit een postacademische opleiding Europees recht en internationaal recht gevolgd. Na mijn studie heb ik in de advocatuur gewerkt, als consultant en in diverse managementfuncties. Politiek en internationale betrekkingen hebben me altijd al geïnteresseerd. Al tijdens mijn studie was ik actief in de politiek. Het feit dat ik een Nederlandse vader en een Hongaarse moeder heb, heeft er ongetwijfeld aan bijgedragen dat ik internationaal geïnteresseerd ben. Ik geloof heel erg in Europa, omdat ik er in geloof dat je grote problemen samen moet oplossen. Sinds 2009 vertegenwoordig ik de PvdA in het Europees Parlement.

Als Europarlementariër heb ik veel baat bij de ervaring en kennis die ik heb opgedaan in de advocatuur. Een maatschappij wordt immers gestuurd door regelgeving. Als advocaat leer je het juridische weefsel van een maatschappij goed kennen. En je leert om belangrijke zaken van minder belangrijke te onderscheiden. Als Europarlementariër ben ik lid van diverse commissies. Zo ben ik lid van onder meer de Commissie industrie, onderzoek en energie. En ik ben plaatsvervangend lid van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid. Innovatie is voor mij een belangrijk aandachtspunt, want ik zie innovatie als de aangewezen weg om in de toekomst verantwoord en duurzaam met klimaat, energie en natuurlijke hulpstoffen om te gaan."

Wat is uw relatie met de land- en tuinbouw?

"Mijn moeder komt uit Hongarije. Dit land heeft een sterke landbouwtraditie. Van oudsher verbouwt iedere Hongaar voedsel, zonder zichzelf echt boer te noemen. Hoewel ik dus geen boerendochter ben, heb ik in mijn jeugd wel degelijk die Hongaarse landbouwtraditie meegekregen, want in de zomer maakte mijn moeder altijd voedsel in. Voedsel heeft al heel lang mijn interesse. Ik ben bijvoorbeeld overtuigd vegetariër. Om verschillende redenen. Eén van die redenen is dat de productie van vlees een inefficiënte manier van voedselproductie is. Het feit dat landen die van oorsprong een vegetarisch dieet hebben, zoals India en China, nu steeds meer vlees gaan consumeren, maakt het wereldvoedselprobleem nog gro-

Judith Merkies: "Ik hoop dat innovatie binnen de gewasbescherming middelen oplevert die nog duurzamer en efficiënter zijn dan de huidige middelen."

ter. Minder vlees eten is daarom een gezonde en duurzame keuze. Het hoeft niet helemaal vegetarisch, een keuze om 'flexitariër' te zijn kan ook, dus iemand die geregeld vlees overslaat. De landbouw zie ik als een economische sector, zoals de industrie dat ook is. Maar het is wel een belangrijke sector, met een bijzondere functie. Met de groeiende wereldbevolking zal grond schaarser worden en daarmee ook de grond die beschikbaar is voor land- en tuinbouw. We zullen van de beschikbare grond een maximale opbrengst moeten halen, maar daarbij verantwoord moeten omgaan met onze natuurlijke hulpbronnen."

Wat hebt u met gewasbescherming?

"Gewasbescherming is noodzakelijk om een hoge opbrengst te realiseren bij de productie van voedsel. Wel moet er een balans zijn tussen enerzijds de inzet van gewasbeschermingsmiddelen en anderzijds het verantwoord omgaan met natuurlijke hulpbronnen. Het liefst zag ik dat chemische gewasbescherming niet nodig was en dat het allemaal biologisch kon. Ook in de intensieve land- en tuinbouw. De inzet van natuurlijke vijanden in kassen vind ik een mooi voorbeeld. Maar ik begrijp heel goed dat dit moeilijk is om op grote schaal toe te passen. Chemische gewasbescherming is dan een goed tweede alternatief."

Is er binnen de gewasbescherming

een onderwerp dat uw speciale aandacht heeft?

"Innovatie heeft altijd mijn speciale aandacht en dat geldt ook voor gewasbescherming. Innovatie is voor mij ook het zo zuinig mogelijk omgaan met grondstoffen. Nadeel van chemische gewasbescherming is dat je altijd grondstoffen nodig hebt. De biologische gewasbescherming heeft mijn grote interesse. Met biologische gewasbescherming draag je onder meer bij aan de instandhouding van de biodiversiteit."

Hoe ziet de gewasbescherming in Europa er over tien jaar uit?

"Op dit moment kun je zeggen dat Europees voedsel van een fantastische kwaliteit is en heel veilig. Ook als het gaat om residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Voor de Europese consument is die voedselkwaliteit inmiddels zo logisch, dat hij zich helemaal niet afvraagt of zijn voedsel wel veilig is. Hoe de gewasbescherming er in Europa over tien jaar uitziet? Ik denk dat er steeds meer aandacht zal zijn voor efficiëntie. Dus hoe je met zo weinig mogelijk inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen een zo hoog mogelijke opbrengst kunt realiseren. Dat sluit aan bij de trend naar efficiëntie die je nu ziet in Europa, zoals dat ook voor de gebruik van water en energie geldt. Ik hoop dat de innovatie binnen de gewasbescherming middelen oplevert die nog duurzamer en efficiënter zijn dan de huidige middelen." ■

Land- en tuinbouw blijft werken aan waterkwaliteit

Forse milieuwinst geboekt, nog wel problemen op te lossen

“**H**et convenant duurzame gewasbescherming liep tot en met 2010. We wachten nu de evaluatie af. Waarschijnlijk zijn de doelstellingen voor de waterkwaliteit niet gehaald. Wij schatten in dat we 90 procent reductie van de milieubelasting hebben gehaald ten opzichte van referentiejaar 1998, in plaats van de afgesproken 95 procent. Maar eigenlijk ligt het convenant weer achter ons en moeten we ons nu richten op de Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW is leidend voor het waterdossier. Daarnaast hebben we ook te maken met de milieucapaciteit bodem en lucht, maar de meeste aandacht gaat naar water.”

We praten met Jaap van Wenum (beleidsadviseur plantaardige sector en milieudossier bij LTO Nederland) en Kees van Rooijen (beleidsadviseur water bij LTO Nederland). “Stel dat we 90 procent hebben gehaald in plaats van 95 procent. Dan is dat nog steeds een goede prestatie, want er zijn maar weinig sectoren die kunnen zeggen dat ze in tien jaar tijd zoveel milieuwinst hebben geboekt.”

We blijven investeren in robuuste teeltsystemen

Op dit moment wordt het convenant duurzame gewasbescherming geëvalueerd. Voor de berekening van de milieubelasting (door het Planbureau voor de Leefomgeving, PBL) wordt een model gebruikt (NMI). Daarin worden onder meer meegenomen: de gebruikte middelen, de gewassen, de toegepaste technieken en de teeltvrije zones. Vanuit die berekening wordt de milieuwinst vastgesteld.

Daarnaast wordt er ook gemeten. “Ook uit die metingen blijkt dat er goede vooruitgang is geboekt”, zegt Jaap van Wenum. “Maar uit de metingen kun je geen onderscheid maken tussen wat van de sector komt en wat van buiten de sector. Denk bij dat laatste aan bespuitingen tegen onkruid op verhardingen, bijvoorbeeld door gemeenten.”

Achterban schrok

De 95 procent vermindering van de milieubelasting heeft LTO Nederland destijds afgesproken met Stichting Natuur & Milieu, toen nog convenantpartner. “De achterban schrok er eerst wel van”, herinnert Jaap van Wenum zich. “Maar de bestuurders zagen vanuit hun kennis de haalbaarheid. En ze hebben dit uitgelegd aan de achterban. Er moet ook een zekere ambitie zijn, anders ga je achterover leunen. Bij de tussentijdse evaluatie bleek dat de doelstellingen realistisch waren en kwam er meer rust in de sector.”

Het Lozingenbesluit van 2000 heeft een grote bijdrage geleverd aan de geboekte milieuwinst, constateert Kees van Rooijen. “Hieruit zijn de verplichte teeltvrije zones en driftreducerende technieken voort-

De Nederlandse telers, verenigd in LTO Nederland, hebben de afgelopen jaren een grote inspanning geleverd om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen. Wat is er inmiddels bereikt en wat gaan de telers nog doen? Waar liggen nog problemen?

gekomen. Ook innovatie van middelen is belangrijk geweest. Milieubelastende middelen zijn vervangen door nieuwe middelen met betere milieueigenschappen. Ook ge-

Waar nog problemen

Waar zitten nu nog de grootste problemen? “In dat opzicht kunnen we Nederland opdelen in West-Nederland en de rest van het land”, antwoordt Jaap van Wenum. “In West-Nederland zijn er nog problemen met de glastuinbouw en de boomkwekerij. De glastuinbouw is nog ver af van de KRW. Dat gaat om emissie vanuit kassen. De boomkwekerij heeft soortgelijke problemen. De glastuinbouw heeft inmiddels een plan van aanpak en werkt aan een emissieloze kas. In 2013 gaan ze een grote stap voorwaarts maken en in 2027 wil de glastuinbouw emissielos zijn.”

En de rest van Nederland? “In grote lijnen zijn daar nog maar een paar probleemstoffen, met veel regionale verschillen”, aldus Kees van Rooijen. “Er zijn geen grote normoverschrijdingen, als we de normen van de KRW hanteren. Er is onlangs

een RIWA-rapport verschenen over de stoffen in het Rijnwatersysteem. Daarin zitten slechts twee gewasbeschermingsmiddelen boven de norm. Eén daarvan is een herbicide dat naar grote waarschijnlijkheid van verhardingen komt. De andere stof is een herbicide uit de graanteelt, waarschijnlijk vooral uit Duitsland. Maar dit middel wordt steeds minder gebruikt. Ook zijn in dit onderzoek metingen gedaan naar nieuwe stoffen. Deze metingen geven geen aanleiding tot zorgen.”

Hoe moeilijk

Hoe moeilijk was het om zo ver te komen? En hoe moeilijk is het om straks aan de normen van de KRW te voldoen? “Voor de open teelten waren de milieu-inspanningen goed op te brengen”, constateert Jaap van Wenum. “Uiteraard waren er economische gevolgen, omdat er teeltvrije zones kwamen en er moest worden geïnvesteerd in nieuwe spuittechnieken. Maar de economische gevolgen daarvan zijn te overzien en het is ook gewoon onderdeel van goede landbouwpraktijk. Voor de glastuinbouw en de boomkwekerij is het moeilijker. Daar moet nog een grote inspanning worden geleverd.”

Vanuit de politiek komen er geluiden dat de verplichte teeltvrije zones nog breder moeten. LTO is daar faliekant tegen. “Breder dan in het Lozingenbesluit aangegeven hoeven de teeltvrije zones niet. Dat draagt

punten als het gaat om vermindering van de milieubelasting? “Dat is bijvoorbeeld erfafspoeling, onder meer door het schoonmaken van spuitmachines, waardoor puntemissies ontstaan. Deze problematiek hebben we nog niet zo heel lang in beeld. Hier is bewustwording belangrijk en daar besteden we nu volop aandacht aan.”

Wat nog te doen

Volgens Jaap van Wenum en Kees van Rooijen zijn de milieuproblemen oplosbaar. “Uiteindelijk ook voor de glastuinbouw en de boomkwekerij.” Wat gaat de sector nog doen om de belasting van het oppervlaktewater verder te verminderen en te gaan voldoen aan de normen van de KRW? “De spuittechnieken langs watergangen kunnen nog verder worden geoptimaliseerd”, antwoordt Jaap van Wenum. “Verder blijven we investeren in robuuste teeltsystemen. Denk daarbij aan resistente rassen, precision farming, werken aan bodemkwaliteit en optimalisatie van teeltsystemen. Dat is allemaal voor de langere termijn, gevoed vanuit onderzoek.”

Kees van Rooijen vult aan: “Tellers moeten omstandigheden creëren waarin het gewas zo weinig mogelijk groeistress heeft. Door minder groeistress wordt een plant minder kwetsbaar voor ziekten en plagen, en zijn er minder bespuitingen nodig. Belangrijk daarbij is een goed

Innovatief en breed middelenpakket

Innovatie van gewasbeschermingsmiddelen heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de vermindering van de milieubelasting, aldus Jaap van Wenum en Kees van Rooijen. Toch ligt hier volgens hen ook een punt van aandacht: “Voor de sector is het smalle middelenpakket voor speciality crops de grootste zorg voor de nabije toekomst. Het wegvallen van middelen en innovatie moeten met elkaar in balans zijn. Dit is een aantal jaren in onbalans geweest. Door de Europese harmonisatie kan het nu beter gaan. Wel zal het Ctgb meer beoordelingscapaciteit moeten krijgen, want de tijd tussen aanvraag en toelating is momenteel veel te lang.”

Kees van Rooijen (l) en Jaap van Wenum: “Er zijn maar weinig sectoren die kunnen zeggen dat ze in tien jaar tijd zoveel milieuwinst hebben geboekt.”

Nog bredere teeltvrije zones geven nauwelijks milieuwinst

ook nauwelijks bij aan milieuwinst, want drift veroorzaakt slecht 15 procent van de milieubelasting. Bredere teeltvrije zones zullen wij dan ook niet accepteren. Wel zien wij mogelijkheden voor bredere multifunctionele akkerranden, maar dan op vrijwillige basis en met een adequate financiële vergoeding.”

Zijn er, naast de glastuinbouw en de boomkwekerij, nog aandachtspunten als het gaat om vermindering van de milieubelasting? “Dat is bijvoorbeeld erfafspoeling, onder meer door het schoonmaken van spuitmachines, waardoor puntemissies ontstaan. Deze problematiek hebben we nog niet zo heel lang in beeld. Hier is bewustwording belangrijk en daar besteden we nu volop aandacht aan.”

beheer van het grondwaterpeil. Daar ligt een taak van de waterschappen en daarover zijn we ook met hen in gesprek. Optimale bemesting is ook nodig voor de bestrijding van groeistress en is dus een randvoorwaarde voor optimale gewasbescherming. Alles hangt met elkaar samen en er is vakmanschap en samenwerking voor nodig. De sector is gemotiveerd om hier hard aan te werken.” ■

Volgende stap in strijd tegen counterfeit

Douane en nVWA sluiten convenant

In de strijd tegen de import van counterfeit (namaak) gewasbeschermingsmiddelen zijn nieuwe stappen gemaakt. Zo is er onlangs een convenant gesloten tussen de douane en de nVWA. In een recente bijeenkomst bespraken industrie, douane en nVWA de praktische invulling van de aanpak van het counterfeit-probleem.

Tot voor kort vielen niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen niet binnen het aandachtsgebied van de douane. Inmiddels is dat wel het geval. Om hier zo goed mogelijk invulling aan te kunnen geven, is er onlangs een convenant gesloten tussen de douane en de nVWA (Voedsel en Waren Autoriteit). Het convenant is een onderdeel van een man-

de douane (Rotterdam en Schiphol), de Hamburgse havenautoriteiten, ECPA en Nefyto. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over de praktische invulling van de taak van de douane ten aanzien van het controleren op counterfeit gewasbeschermingsmiddelen. Ook is besproken hoe de betrokken partijen optimaal hierin kunnen samenwerken.

wardship Gedragscode en de missie van de Europese koepelorganisatie ECPA ten aanzien van counterfeit. Begin 2008 heeft Nefyto de Task Force Anti Counterfeit opgericht. Deze is in gesprek gegaan met de diverse instanties en belanghebbenden over de problematiek. Begin 2009 organiseerde Nefyto een stakeholders-bijeenkomst over counterfeit gewasbeschermingsmiddelen, waaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van diverse betrokken organisaties. Deze bijeenkomst was de officiële start van een bewustwordingsproces rond counterfeit gewasbeschermingsmiddelen in Nederland.

Risico's counterfeit

Bij counterfeit gewasbeschermingsmiddelen gaat het om illegale mid-

Het controleren op counterfeit gewasbeschermingsmiddelen hoort sinds kort tot de taken van de douane.

delen, die niet getest en niet gereguleerd zijn. De concentraties onzuiverheden en bijproducten zijn hoog, de verpakkingen kunnen ondeugdelijk zijn. Deze middelen kunnen gezondheidsrisico's opleveren voor toepassers en consumenten. En ze kunnen gewasschade en milieuproblemen veroorzaken. Naast deze risico's hebben counterfeit gewasbeschermingsmiddelen economische gevolgen voor de industrie. En ze kunnen het imago van de sector schaden.

Counterfeit gewasbeschermingsmiddelen doen op drie fronten een inbreuk op intellectuele eigendom, te weten het octrooirecht, het modellenrecht en het merkenrecht. Inbreuk op het merkenrecht komt het meest voor.

Het volume aan counterfeit producten in Europa neemt zorgwekkend toe. Precieze cijfers zijn niet bekend, maar bij andere productgroepen wordt een toename van counterfeit producten van enkele tientallen

Het gaat om illegale middelen, die niet getest en niet gereguleerd zijn

telovereenkomst tussen het ministerie van Financiën en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Door het convenant is het nu mogelijk dat douane en nVWA informatie kunnen uitwisselen met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen. Overigens heeft het convenant niet specifiek betrekking op counterfeit, maar op geïmporteerde gewasbeschermingsmiddelen in het algemeen. Dat betreft de import van niet-toegelaten middelen, internethandel en counterfeit. De nVWA kan zogeheten profielen aanmaken in het systeem van de douane, op basis waarvan de douane zo effectief mogelijk de controle van geïmporteerde gewasbeschermingsmiddelen kan uitvoeren. Op 2 september 2011 vond in Rotterdam een bijeenkomst plaats met vertegenwoordigers van de nVWA,

In 2008 al actie

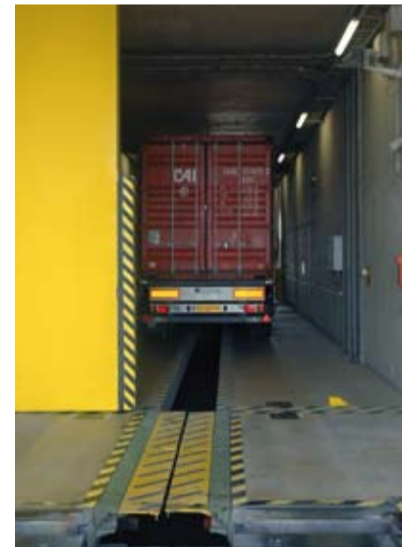
De meeste counterfeit gewasbeschermingsmiddelen komen uit China. Zoals het zich nu laat aanzien, zijn counterfeit gewasbeschermingsmiddelen (nog) geen probleem voor de Nederlandse gewasbeschermingsmarkt. In andere landen binnen de EU is dat echter wel het geval en dan met name Zuid- en Oost-Europa. De Nederlandse gewasbeschermingsindustrie probeert te voorkomen dat counterfeit een probleem wordt voor de Nederlandse markt. Immers, met Rotterdam en Schiphol is Nederland een belangrijk doorvoerland. Maar liefst 25 procent van de goederen die via zee in de EU worden ingevoerd, gaan via Nederland. Daarom heeft Nefyto al in 2008 besloten om actie te ondernemen, mede het oog op haar Product Ste-

Dwars door vrachtauto's heen kijken

De douane in de haven van Rotterdam gebruikt geavanceerde röntgentechnologie om de lading van containers te inspecteren. Zij beschikt daarvoor over meerdere mobiele scanners en stationaire scanners. Tijdens de recente bijeenkomst van industrie, douane en nVWA werd de stationaire scanner op de Maasvlakte bezocht.

Om een goed beeld te krijgen, wordt de container van boven en van opzij gescand (dual view). De bezochte scanner is zo krachtig, dat deze een koperdraad van één millimeter achter 30 centimeter staal zichtbaar kan maken. Deze krachtige apparatuur gecombineerd met de getrainde ogen van de operators maakt het smokkelaars erg moeilijk om illegale waar in en uit de EU te krijgen.

De te scannen containers worden geselecteerd aan de hand van een risico-analyse, waarbij de douane zich baseert op een enorme hoeveelheid data. Het is uiteraard ondoenlijk en onbetaalbaar om alle containers te controleren die de Rotterdamse haven in- en uitgaan. Alleen al de nieuwe Maasvlakte 2 is goed voor 16 miljoen TEU ('container-eenheden').

Counterfeit in Benelux

Tijdens de bijeenkomst met douane en nVWA presenteerde Victor Vissers (Syngenta en Nefyto Task Force Anti Counterfeit) enkele praktijkgevallen van counterfeit, waarmee Nefyto-deelnemer Syngenta onlangs is geconfronteerd. In het eerste praktijkgeval ging het om een partij in de haven van Antwerpen, waarover Syngenta was getipt. Het bleek om een stof te gaan waarvoor Syngenta een Europees patent heeft. Echter, de partij was bestemd voor een land buiten de EU, waar het patent niet geldt. Om die reden heeft Syngenta de partij laten gaan.

Het tweede praktijkgeval (wederom getipt) werd aangetroffen in de haven van Rotterdam. Het bleek om twee stoffen te gaan, waarvoor Syngenta een Europees patent heeft. De eigenaar beweerde dat de partij bestemd was voor afzet buiten Europa. Syngenta heeft de eigenaar een overeenkomstbrief laten tekenen, waarin de eigenaar zich verplichtte om aan te tonen dat de partij ook daadwerkelijk buiten Europa is afgeleverd. Diezelfde eigenaar nam in juni 2011 contact op met Syngenta met de mededeling dat hij een soortgelijke partij had staan, waarin ook stoffen van Nefyto-deelnemer DuPont. De eigenaar meldde dat de partij via Italië naar buiten de EU zou gaan. Syngenta en DuPont gingen hier niet mee akkoord, omdat de bewijskracht te zwak was. De beide Nefyto-deelnemers hebben het gelijk aan hun kant gekregen en dat heeft erin geresulteerd dat de partij vernietigd werd.

Een partij met counterfeit-gewasbeschermingsmiddelen op weg om vernietigd te worden.

procenten per jaar gezien. De kans bestaat dat dit ook voor gewasbeschermingsmiddelen geldt. Counterfeit is 'big business', die vaak meer geld kan opleveren dan bijvoorbeeld drugshandel. Achter veel counterfeit zitten criminele organisaties. Als deze organisaties merken dat er in bepaalde havens streng en effectief gecontroleerd wordt op counterfeit, schuiven ze op naar een andere haven. Zo heeft de haven van het Duitse Hamburg een grondige en succesvolle aanpak van counterfeit gewasbeschermingsmiddelen. Dat is mooi, maar het betekent wel dat deze illegale import kan opschuiven naar de haven van Rotterdam. Daarom is samenwerking tussen alle betrokkenen, zowel nationaal als internationaal, erg belangrijk. Nefyto speelt een actieve rol binnen die samenwerking. ■

COLOFON

NEFYTO BULLETIN 3 | OKTOBER 2011 | JAARGANG 17 Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE Nefyto, Hogeweg 16 | Postbus 80523, 2508 GM Den Haag | t (070) 750 31 00 | f (070) 354 46 31 | nefyto@nefyto.nl | www.nefyto.nl TEKST EN REALISATIE FredMeijer.nl Communicatie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen FOTOGRAFIE Fred Meijer, BASF Agro, PvdA, Ben van Oosterhout, Syngenta DRUK JP Offset, Duiven

VERSPREIDING Controlled circulation / ISSN 1382-3833